

ἐπιταγῶν μηδὲν ἀποτέλεσμα ἔχουσῶν, ἀπώ-
μοσε πρὸς θεῶ καὶ κατὰ πατέρων ἀβάρων
ἢ μὴν μὴ καταλείψειν τὴν βασιλείαν, ἐτέ-
ρω τινὶ ταύτης ὑποχωρήσας, καὶ ἕτως οἱ
ἄβαροι διαλυθέντες, ὑπέσρεψαν οἴκαδε.
Οὐδὲς ὦ βασιλεῦ, οἷοι ποτὲ οἱ ἄβαροι· νῦν
δὲ ὑπὸ πλῆτε καὶ τρυφῆς διαφθαρέντες,
βασιλιῶσιν ἅπαντες, καὶ ἕκαστος ἕκαστος τὸ
κοινωνικὸν σῶμα ἐπιτηδειότερον ἄγειν
φαντάζεται, καὶ ἄττει πρὸς βασιλείαν καὶ
φυσᾶ, καὶ περ ἕδὲ οἰκίαν μίαν, ἕδὲ γυ-
ναῖκα μίαν ἄγειν ὣν ὁ ἄδλιος ἄξιος· ἠνίκα
γὰρ ἂν τις μικρὰ πράττων, οἰκαρχίαν
ἄγων, φαντασιοκοπίας καὶ πραξικοπίας
ἀσθενῆς καὶ τάλανος γυναίκα ἀναχαιτίζειν
καὶ συζέλλειν, καὶ ἐς τὸ καθῆκον φέρειν
αὐτὸ ἀνίκανος ἢ, σχολῇ γε ἂν τὸν τοιῦτον
μεγάλα πράττειν, ἐπιτετραμμένον τὸ κοι-
νὸν καὶ προῖζάμενον τέττε, δύνασθαι φαίη-
μεν.

Οὕτως οἱ ἄβαροι πολιτευόμενοι, ἦσαν
ἔσωθεν μὲν εὐτυχεῖς, πτωχείαν καὶ πλῆτον
ἀγνοῦντες παντάπασιν· ἔξωθεν δὲ ζηλωτοὶ

καὶ σεβασοὶ καὶ ἐπίφοβοι· πλῆθος γὰρ καὶ
πτωχεῖα, ἀλαζονία καὶ ταπεινότης, ὑψι-
πέτεια καὶ χαμέρπεια, πλῆθος καὶ φθί-
σις, κόρος καὶ πείνα, ῥακοφορία καὶ χρυ-
σοφορία, πενία καὶ ἀβρότης, σάρκες διαρ-
ρέεσαι καὶ κατεσκληκυῖαι, πρόσωπα κα-
τάπλακα καὶ ῥυσσὰ, σύννοκα ταῦτα πᾶντα,
εἰσὶ καὶ σύσκηνα· καὶ ὅπως ἔτις ἔχει τὰ
τῶν κατοίκων, ἐκεῖ ἤδη τὸ ἱερὸν πῦρ ἔσβε-
σαι, καὶ ψυχρὰ τὰ πᾶντα, καὶ ἕδεις ἐν-
δυσιασμός, καὶ ἐπομένως, ἕδὲ στρατηγός,
ἕδὲ ταξιάρχης ἕδὲ στρατιώτης ἄξιος. Ἀλλὰ
γὰρ ἔπειτα τὸ πᾶν μεταβέβληται· ἡ δίαῖτα
περιφρονηθεῖσα, κατήργηται· τὸ κοινω-
νικὸν σῶμα παρανομίας πλῆθους, ὥσπερ
κακοχυμίας, ὅσον ἔπω, διαρῥαγήσεται,
καὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν, διερῥάγη ἤδη. Τί τις
ἐρῶμένος τὸν νῦν καὶ σκεπτικὸς ὄρα νῦν
ἐν Ἀβαρία παραγενόμενος; ἕδὲν, ἀλλ' ἢ
κοινωνικὸν τι σῶμα πνέον τὰ λοισθια, καὶ
οἶκτον πολὺν διεγειρον καὶ δάκρυα. Οἱ
ποτὲ μὲν ὑπηρέται τῆς ἡγεμόνος, νῦν δὲ,
ὥσπερ ἕτεροι τῶσοι δεσπύται, διανείμαν-

τες ἑαυτοῖς τὴν χώραν, καὶ τὸν λαὸν ἐν
θέλῃ μοίρᾳ τιθέμενοι, τὸν λαὸν τὴν βί-
σιν καὶ τὸ καιριώτερον μέλος παντὸς πο-
λιτικῆς σώματος, τροφῇ καὶ πολυτελείᾳ
ἑαυτὸς ἐκδιδάσκει, μηδενὸς ἑτέρου φροντί-
ζοντες, καὶ περισπένδασα αὐτοῖς μόνον,
λαμπρὰ οἰκίαι καὶ περιττῶς ἐκτισμέναιτε
καὶ κεκοσμημέναι, ἴσοι παντοδαποὶ τη-
λόθεν μᾶλα κομιζόμενοι καὶ πολλῆ ὄνιοι,
δοραὶ ἀπαλαὶ καὶ πολύτιμοι, σολισμὸς γυ-
ναιξὶ μᾶλλον ἢ ἀνδράσιν οἰκεῖος, οἶνος
πόρρωθεν ἐρχόμενος, τῆ παρὰ σφίσιν,
καίτοι κρατὶς ὄντος, δι' αὐτὸ τῆτο ὅτι
παρὰ σφίσιν, περιφρονεμένα· ἐδώδιμα ἐκ
ξένης ἀφικνύμενα, ξένοι καὶ ἀδρῶς μεμι-
σθωμένοι μάγειροι καὶ θεράποντες, ἀγέ-
λαι θηρευτικῶν κυνῶν πλείονος φροντίδος,
ἢ οἱ ὅμοιοι αὐτοῖς, ἡξιωμένων, καὶ κυνο-
δέας καὶ κυνοδρομίας πλέον ἐδὲν, ὡς τέ-
των πάντων τάχα καὶ τῶν τοιούτων, ἃ κα-
ταλέγειν ἀηδία, τῆ λαῆ διασελλόντων, κατ'
αὐτὸς, τὸς ἄρχοντας. Ζῶντες ἔν ἕτως
μᾶλλον δὲ σπαιρόντες, πολλῶν δεόμενοι,

ἀδικεῖν τὸν λαὸν καὶ κλέπτειν τὸν ἡγεμόνα παντοίοις τρόποις, ἔπαύονται, τὴν ἀναίδειαν αὐτῶν καὶ τὴν ὕβριν, χειμάρδους δίκην, λαύρως καταράξασαν τῇ κοινωνίᾳ, λοιμῷ πανώλει παρομοίως, τῷ πολιτικῷ σώματι ἐμμανῶς ἐπισκήψασαν, συζέλλειν καὶ ἀναχαιτίζειν μηκέτι δυνάμενον, Οὐ δεωρῶσιν αὐτὰς ὡς ὑπηρέτας, ἀλλ' ὡς κτηματικὰς τῷ λαῷ, ὅς τις, κατ' αὐτὰς, δι' ἑδὲν ἄλλο ὑπάρχει, ἢ διὰ τὸ συντηρεῖν καὶ αὐξεῖν τὴν τροφήν σφῶν καὶ πολυτέλειαν.

Τέτοις τοῖς βδελυροῖς καὶ ἀποτροπαίοις φρονήμασιν ἀκόλως πράττοντες, σοβῶσι διὰ τῶν ἀγυιῶν, ὑπερορῶντες πάντων, καὶ ἑαυτὰς εἶναι τι ἀνώτερον τῶν πάντων νομίζοντες, ἐκ καθαροτάτης μὲν σφῆς χοῦς, ὡς τινος αὐτῶν τὴν ἡλιθίαν παραβολὴν ταύτην ἤκουσα λέγοντος, ἀγγελία κομψὰ καὶ πολύτιμα ὄντας, ἐκ δὲ πεπατημένους καὶ εὐτελεῆς τὸν λαὸν, ἀγγελία ἄκομψα καὶ εὐτελέστατα. Οὐ παύσει γὰρ ἐκμυζῶντες τέτον, ὡς βδέλλαι, παντοίῳ τρόπῳ, ὡς

δευτεραῖα ὄντα νομίζοντες, καὶ ὡς ὑποζύγια ἐπὶ τῷ δελεύεν μόνον καὶ ἐργάζεσθαι σφίσιν γεγονέναι οἰόμενοι, ἵνα αὐτοὶ ὑπι-
άζοντες, τὰ εἰς τὴν ἀναίσχυντον καὶ ἡλι-
θίαν τρυφήν συντείνοντα, πλεσίως καὶ
βραδίως πορίζονται. Οὐκ ἔστι τρόπος, καὶ
ὁ ἀποτροπαιότατος ἔτι, ᾧ πρὸς χρηματι-
σμὸν χρῆσθαι ἔβελονται. Ψεῦδος, συ-
κοφαντία, διαβολή, κλοπή, ἐπιορκία, κλε-
πτῶν καὶ ληστῶν καὶ δολοφόνων ὑποδοχή
καὶ προσασία καὶ συνηγορία, ψευδομαρ-
τυρία, καὶ συνελόντι, πᾶσα παρανομία
καὶ κακουργία αὐτοῖς ἐπιτέτραπται, τὴν
κοινὴν ἔτω συμφορὰν παντοίως μηχανω-
μένοις εἰς πρόσοδον. Οὐκ ἐπιλείψει, ναὶ,
τῇ Αβαρία καὶ ἄνδρες τῷ ὄντι δι' ἀρετὴν
ἀξιέπαινοι· ἀλλὰ, τὸ τῆς λόγῃ, ἕνα χελιδῶν
ἔκαστος καὶ μὴν, ἕδὲ δύο, ἕδὲ δις
τόσαι· καὶ ζένειν καὶ ἔτοι καταναγκάζον-
ται, τὸν τῆς διαφορᾶς χεῖμαρῶν ἀπερύ-
κειν μηδὲν ἔχοντες.

Οὕτως ἔν οἱ πολλοὶ τὰ πρὸς τρυφήν
πορίζόμενοι, χαίρεισι δαπάναις καὶ ἄσω-

ταῖς, πολυτελέσι καὶ ποικίλαις τραπέζαις, τῷ λαῷ μηδὲ τὰ τῆς πρώτης ἀνάγκης ἱκανὰ καταλείποντες, σολισμοῖς περιττῶς μάλα καὶ δηλυπρεπῶς ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ἵππων ἐξ ἴσθ· καὶ ἕδὲν συχνότερόν ἐστιν ἰδεῖν ἐν πόλεσι τῆς Ἀβαρίας, ἢ χρυσοφόρος ἐπὶ χρυσοφόρων ἵππων ἀβρῶς ἐλαύνοντας, καὶ δύσγνωστον πόρρωθεν τὸ ζῶον χρυσοσκεπὲς τυγχάνον πέραν τῆ δέοντος. Ἰππέυσι συχνὰ, ἕκ εἰς πόλεμον ἀσκέμενοι, ἀλλὰ χρῆσιν μηδέποτε σχεδὸν τῶν σφετέρων ποδῶν ποιέμενοι. Ὀπλα φέρουσιν ἐνίοτε ἕκ εἰς ἀσκησιν, ἀλλ' ἐς ἐπίδειξιν, ἵνα τὰς διαλίθους λαβὰς αὐτῶν καὶ τὰς χρυσᾶς ἢ ἀργυρᾶς δῆκας καὶ ἕτεροι ἴδωσι, τὸ ἀμυντήριον τῆς πατρίδος ὄπλον βεβηλῦντες, τρυφῆς ὑποκείμενον ποιῶντες. Οὐχ ἕτως ἐποίεον οἱ προπάτορες ἡμῶν τῶν εἰς ἀμυναν τῆς πατρίδος φροντίζοντες. Οὕτως, ὧ βασιλεῦ, ὁ ἔρος τῆς πατρίδος καὶ ὁ ἐνθεσιασμός, τὰ μόνα ἀνίκητον ποιῶντα τὸ ἔθνος, ἐξέλιπον. Ἐπι δὲ ἐμπορία περιττῆ, ὡς τῇ τρυφῇ ὑπηρετῆσα, εἰσφρήσασα τῷ

ἔθνει, πάντας, ὡς εἰπεῖν, φιλοκερδεῖς ἀναισχύντες, μικρολόγες, ἀντ' ἀνδρῶν γενναίων, ἐποίησε, τὸ κέρδος περὶ πολλῶ, μᾶλλον δὲ περὶ παντὸς τιθεμένους, ἀνοήτους τρυφῆς καὶ παράφρονος, καὶ ἀναισχύντες πολυτελείας παντοίοις τρόποις περιποιεῖσθαι τὰ μέσα σπαδάζοντας. Πόρρω τῆς αἰχμῆς τὸ τοιῦτον, ὦ βασιλεῦ, ἐμπόριον, τὸ τὸν ἀνατρεπτικὸν πάσης κοινωνίας μοχλὸν χαλκεῦον.

Οἷος δὲ καὶ ὁ γάμος ἐστὶν ἐν Ἀβαρία! ὁ γάμος ὁ ἱερὸς καὶ ἀπαράβατος δεσμὸς τῶν μερικῶν κοινωνιῶν, τῶν μελῶν παντὸς καθόλου κοινωνικῆ συστήματος! ψυχρὰ τὸ σύνολον συνοικέσια, καὶ δεσμὸς χαλαρὸς καὶ πάντη κακόδεσμος, δέον τὴν ἀντιτίον τυγχάνειν, ἵνα καὶ τὸ κοινωνικὸν σῶμα, τὸ μηδὲν ἄλλ' ἢ ἄδραιοισμα πολλῶν συνοικεσίων τυγχάνον, συνωδὰ βαδίζον τῷ γάμῳ, σαθερὸν καὶ συνεσφιγμένον καὶ δυσδιάλυτον ᾗ. Ἐῷ λέγειν τὰ ἐν ταῖς προμνησεῖαις συμβαίνοντα· τίνα γὰρ ἀντις ἕτερα παρ' ἐκνοθευθέντος ἤδη λαῶ πε-

ριμείνει; Προϊκες ἐξαίσιαι παρὰ τῶν πλυσίων πατέρων τῶν μνησευομένων προσφέρονται, καὶ τὰ ἐκτέτε συνοικέσια δυσνή τὰ πολλὰ τυγχάνουσι. Προϊκες ἐξαίσιαι παρὰ τῶν μνωμένων ἀπαιτῶνται, καὶ ἐν τοῖς γαμικοῖς συμβολαίοις καταγραφῆναι προσαπαιτῶνται· ἔδεν γὰρ πλέον ἢ μέσον καὶ ὄργανον μείζονος τρυφῆς τὸν γάμον ἀσεβῶς οἶονται, τὸν γάμον, τὴν ἱερὰν βάσιν ἐφ' ἧς τὸ κοινωνικὸν βέβηκε σύστημα· καὶ δυσκολύνουσιν ἔτω τῦτον, καὶ ἡ ἀσέλγεια ἔτως ἀύξεται, καὶ ὁ γάμος περιφρονεῖται, καὶ τὸ κοινωνικὸν κατ' ὀλίγον ὑπορύττεται σύστημα. (1) Νυμφεύεται

---

(1) Ἢδη πάλαι ὑπὸ τῶν ἠθικῶν σκεπτικῶν παρατηρήσεται ὅτι αἱ προϊκες ἐν εὐθείᾳ λόγῳ τῆς διαφθορᾶς τῶν ἠθῶν αὐξάνουσι, καὶ τεκμήριον ἔχοι ἄνευ ἀδιαπίπτου τὴν αὐξάνου τῶν προικῶν, τῆς διαφθορᾶς τῶν ἠθῶν καὶ ἐκπτώσεως. Ἡ Μασσαλία πάλαι περίφημος ἐπ' ἀρετῆ καὶ παιδείᾳ καὶ τῇ περὶ τὰ πολιτικά καὶ περὶ τὴν ἄλλην τῆ βίᾳ οἰκονομίαν προνοίᾳ, καὶ τῇ ναυτικῇ καὶ ἐμπορίᾳ ἐτύγχανε· καὶ οἱ ῥωμαῖοι ἔπειτα διὰ τὸ αὐτῶν περὶ αὐτὴν σέβας, τὴν ἣν ἐξ ἀρχῆς εἶχεν ἡ πόλις ἐλευθερίαν, ἐφύλαξαν, ὥστε μὴ ὑπακύν τῶν ἐς τὴν ἐπαρχίαν πεμπομέ-

S

μὲν ὁ ἀνὴρ γυναῖκα, ἀλλὰ κωμητικὸν τὸ
πραγμα καὶ πάντα ἄγροικον οἰόμενος,
ποιεῖ τῆτο, μόνον εἰς συντήρησιν ἐξωτε-
ρικῆτινος φαινομένε καδήκοντος, καὶ ἀκο-
λασαίνων ἐ παύεται· καὶ ὡς ὑπὲρ νόμον
αὐτὸς τάχα ὢν, ἀκολασίας ἐκ οἶδεν ὄρια.
Υπανδρεύεται δὲ καὶ ἡ γυνή, ἀλλὰ μόνον
διὰ τὴν κοινήν λεγομένην ὑπόληψιν, ὑφ'
ἕτερον εἶναι, κωμήτισι τάχα ἰδίε τῆ πράγ-
ματος ὄντος, μηδενὶ τρόπῳ βέλεται, καὶ
τὸν γάμον θεωρεῖ ὡς πρώτην βαδμίδα, δι
ἧε εἰς τὸν κόσμον εἰσέρχεται, ὡς ἐκ δεσμο-
τηρίε τῆε οἰκίας ἐαυτὴν ἀπαλλάττεσα, καὶ
τῆ κόσμῳ παντάπασι γίνεται, καὶ τῶν τῆε
οἰκίας ἐδεμίαν φροντίδα ἐδέλει ἔχειν, τῆ
οἰκίας, ἥπερ τὸ πάλαι, σωφρονέντων τῶν
ἀβάρων, τῶν γυναικῶν ὑπῆρχε τὸ εἶδιον,
τῶν ἀνδρῶν τοῖε ἔξω ἐνασχολεμένων.

νων κρατηγῶν, μήτε αὐτὴν, μήτε τῆε ὑπηκόε αὐτῆε. Ἰδὲ
τί φησι περὶ αὐτῆε ὁ Στράβων. Τῆε δὲ λιτότητε τῶν
βίων καὶ τῆε σωφροσύνηε τῶν μασσαλιωτῶν ἐκ ἐλάχισοι
ἂν τις θείη τῆτο τεκμήριον. ἡ γὰρ μεγίστη προδῆ αὐτοῦ
ἐσὶν ἑκατὸν χρυσοὶ, καὶ ἐε ἐσθῆτα πέντε, καὶ ἐε χρυσοὶ
κόσμον πέντε· πλέον δὲ ἐκ ἔξεε.

Ἀλλ' ἄγε δὴ πολιτικώτερον τὸ πρᾶγμα
ἐπισκεψώμεθα, καὶ ὄψει τὸν ἐκ τέττε πολ-
λὰς λανθάνοντα ὄλεθρον. Ψυχρὰ πρὸς
ἀλλήλους φερομένων τῶν συζύγων, ἀδιαφο-
ρίας τὸν σύνδεσμον χαλῶσης, ἐδεμία σοργὴ
τῆ ἀνδρός πρὸς τὴν γυναῖκα. Ἄρ' ἔχ' ἔτι
ἔχει; Πάνυγε ἔφη ὁ Κρεμὸς. Οὐκᾶν, ἔφη
ὁ ἄβαρος, ὁ ψυχρὸς ἀνὴρ, πάντως καὶ
ψυχρὸς πατὴρ ἔσεται· ὁ ἐστίν, ὁ μὴ σέρ-
γων τὴν ἑαυτῆ γυναῖκα, ἐδὲ τὰς παιδας
σέρξει ποτὲ, μάλιστ' ἀ καὶ ὑποπτέων τὴν
γέννησιν. Οὐμενεὺς ὁ Κρεμὸς ἀπεκρίνατο.
Φέρε δὴ σκεψώμεθα εἴτι ἐκ τέττε καδὸλα
ὄλεθριον, ἔφη ὁ ἄβαρος. Ὁ μὴ σέργων
τὰς αὐτῆ παιδας, δύναται ποτε ἔτος ἑτε-
ροῖός τις εἶναι περὶ τὴν πατρίδα· ὁ ἐστίν,
σέρξει ποτὲ ἔτος τὴν πατρίδα, καὶ Δερ-
μὸς περὶ αὐτὴν ἔσεται; Ἡκιστα πάντων
ἀπεκρίνατο ὁ Κρεμὸς μάλα τεταραγμέ-
νος. Τὸν δὲ μὴ σέργοντα, ἔφη πάλιν ὁ
ἄβαρος, τὴν πατρίδα, τὸν ψυχρὸν περὶ
ταύτην, ποῖον ἄρα ὑπηρέτην εἶναι τῆτον
νομίζεις τῆ ἡγεμόνος, ποῖον στρατηγόν,

ποιον ταξιάρχην, ποιον στρατιώτη, ποιον κριτήν, και, συνελόντι, ποιον υπηρέτην πατρίδος; Κάκισον, σύννευς και επιτροχάδην απεκρίνατο ο Κρημὸς τεταραγμένος. Ουκῶν ἔφη ὁ ἄβαρος, τὸ συναγόμενον ἐκ τέτων εὐσύνακτον· ὅτι λέγω, τὸ κοινωνικὸν σῶμα ὡς ψυχορραγῶν δεωρητέον, και περιμένειν ἀνάγκη τὴν ὅσον ἔπω διάλυσιν. Τοιῶτοι, ὦ βασιλεῦ, νῦν οἱ ἄβαροι· ταύτητοι και πρὸ μικρῶ εἶπον, ὅτι, ὅσον ἔπω, ὡς περὶ μηκέτι ὄντων ἀβάρων διαλέξονται ἄνθρωποι.

Πέμπτον ἦδη ἐνιαυτὸν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἰκόμην, ἐπιδυμῶν ἰδεῖν τὴν κοσμοπερίφημον ταύτην πόλιν, ἣν ὁ μακεδὼν Ἀλέξανδρος πρὸ τῆς Εὐρώπης και ἀναμεταξὺ τῆς Ἀσίας και τῆς Ἀφρικῆς κτισάμενος, μητρόπολιν τῆς ἑαυτῶ μεγάλης ἀρχῆς γενήσεσθαι ἐφαντάζετο· ὅποι ποτὲ πανταχόθεν οἱ φίλοι τῶν ἐπιστημῶν ἐπορεύοντο, ἐκεῖ ταύτας διδαχθησόμενοι· ὅποι και νῦν ἔτι, καίτοι παρακμαζέσης τῆς πόλεως, πολλοὶ πορεύονται εἰς αὐτὴν τὰς ἐπισήμας

σπεδάσοντες. *Ενταῦθα διατρίβων, ἐσύ-
χραζον εἰς τὰ σχολεῖα· καὶ ποτε ἐν σχο-
λείῳ ἰατρικῆς τυγχάνων, ἤκισσα τῆ τῆς ἰα-
τρικῆς διδασκάλῃ λέγοντος, ὅτι τὸ νευρι-
κὸν σύστημα, τὸ τιμιώτερον ἐν τῷ ἀνδρώ-
πῳ, τῶν γυναικῶν, τῷ τῶν παιδῶν εἶη ὁ-
μοιον. Τῆτό μοι ἀκέσαντι, ἐν νῶ ἐγένετο·
ὅτι διὰ τῆτο καὶ τὸ γυναικεῖον φύλον τῆ
ἀνδρεῖς τυγχάνοι, ὡς τὰ πολλὰ, ἀσθενέ-
σερον. Καλῶς ἔν, κατ' ἐμαυτὸν ἔλεγον,
οἱ ἄσιανοὶ ποιῶσιν, ἐν ἀγνοίᾳ μὲν τῆτε,
φρονήσεως δὲ ἄτερ ἕδαμῶς, τῶν πρωτείων
ταῖς γυναιξὶ μηδέποτε ἐξισάμενοι. Οὕτω
καὶ οἱ προπάτορες ἡμῶν ἐποίεν· νῦν δὲ,
ἐν τῇ καδόλῃ ἐπὶ τὸ χειρὸν μεταβολῇ, ἰδεῖν
ἐσι καὶ τῆτε τ'ἀνάπαλιν, καὶ παρ' ἡμῖν ἡ
ἄμαξα τὸν βῆν φέρει, ὡσπερ ἡ παροιμία
φησὶν.*

*Αἱ γυναῖκες ἀντὶ τῆ πείδεσσαι τοῖς ἀν-
δράσιν, ὑπεροχὴν τινὰ ἰδιοποιέμεναι, τὸ
ἀνάπαλιν δισχυρίζονται, καὶ ἐν διεφθαρ-
μένοις τόποις, τῆ σκοπῆ αὐτῶν ῥαδίως ἐπι-
τυγχάνουσι, καὶ τὸ σέβας ἀνῆκον τοῖς ἀν-*

δράσιν, ὡς μέλος ἰσχυρότερον ἔσι, σφί-
σιν ἀνήκειν διεπράξαντο. Ἔσιν ἔν ἰδεῖν,
καὶ ἀπίθανά σοι δόξω λέγειν, ὦ βασιλεῦ,
ἄνδρας προβεβηκότας ἤδη τῇ ἡλικίᾳ, καὶ
βαδύν καὶ λευκὸν καὶ σεβάσμιον καθε-
μένους πύγωνα, νέων κομιδῇ γυναιῶν κο-
μικῶς μᾶλλον ἢ κομφῶς ἐσολισμένων, φι-
λεῖν τὰς χεῖρας μετὰ μεγάλῃ σέβατος, ὡς
δέλεις ὄντας, ἔς ὃ δημιουργὸς κυρίως ἔταξεν
εἶναι. *Αναίδεια αὕτη μεγάλη ἐστὶ καὶ παν-
τελής λήθη τῆ ἀνδρείου ἀξιώματος. Δεῖ τὰς
γυναῖκας σέβασθαι τὸς ἄνδρας, ὡς ἀσθε-
νέστερον μέλος ἔσας, καὶ παρ' αὐτῶν πε-
ριμενέσας τὴν ὑπεράσπισιν. Δεῖ τὸς ἄν-
δρας ἐέργειν καὶ περιέπειν τὰς γυναῖκας,
ὡς παρ' αὐτῶν τὸς παῖδας τὸς τῆς πατρί-
δος ὑπερμάχους περιμένοντας. Τοῖοιτοί,
καθόλη εἰπεῖν, οἱ ἄνδρες, πάντως ἀνάξιοι
παντάπασι τῆ ὀνόματος. Τοιαῦται αἱ γυ-
ναῖκες, καθόλη, διὰ τὸς νηπιόφρονας. Οὐδὲ
ὦ βασιλεῦ, οἷα τῆς τρυφῆς τὰ ἀποτελέ-
σματα;*

Οἱοὶ δὲ καὶ οἱ νέοι τῆς *Αβαρίας!* ο

νέοι ἢ ἐλπίς τῆς πατρίδος! τάλαινα καὶ παντάλαινα πατρὶς, οἶαί σοι ἐκ μέσθ τῶν κόλπων ἀναφύονται ἀπαλαὶ σαλαμάνδραι! Ακρσον καὶ φρίξον, ὦ βασιλεῦ. Ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων, τὸ λεγόμενον, συνιᾶσιν ὅτι κληρονόμοι ποτὲ γενήσονται πολλῶν γηδίων καὶ χρημάτων, καὶ ἔξουσιν, ὡςπερ ἐκ γῆς αὐτομάτως σφίσι φύομενα, ἀνήροτα καὶ ἄσπαρτα, ὅσα εἰς πολυτέλειαν τραπέζων καὶ ἱματίων, καὶ δωματίων καὶ ἵππων, ὅσα, ἐνὶ λόγῳ, εἰς τρυφὴν χρήσιμα, καὶ ἐπιλήφει αὐτοῖς ἐδὲ ἕν· τὰς τε κοινὰς ὑπηρεσίας, ἢ κατ' αὐτὰς λέγειν, τὰς ἀρχὰς, ὡς πατριόν τι σφίσι νομίμως ἀνήκον, ὡς ὁσημέραι ἀλαζονικῶς λέγοντες ἔπαύσσι, διαδέξονται. Οὐαὶς ὦ βασιλεῦ, οἶα ἢ ἀνατροπὴ τῶν νοημάτων καὶ τῶν πραγμάτων ἐνταῦθα· ἢ ἱερὰ τῆς πατρίδος λειτουργία, εἰς ἣν πολλὰ δεῖ ἕκαστον πονῆσαι ἐκ νέου προπαρασκευαζόμενον, εἰς ἀπόλαυσιν κληρονόμημα, καὶ ἐς ἡλιθίαν τρυφὴν καὶ βδελυκτέαν, ὄργανον καὶ ὑπηρεσία νομίζεται· Ω Δεέ! οἶα ἀκῆω, ὑπέλαβεν ὁ βέργαρος!

Τὸν λαὸν ἔν και τὰς ὑπηρεσίας τῆς πατρί-
δος, ἔλεγε πάλιν ὁ ἄβαρος, ὡς ἴδια κτή-
ματα βλέποντες, νομίμως πατρόθεν εἰς
αὐτὲς κατιόντα, ματαιότητος πολλῆς και
πλείονος ἔτι αὐθαδείας και ἀπειθείας και
ἰσχυρογνωμοσύνης ἐμπίπλονται, και τὸ
ἔκ εἰμι ὡς οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι, και τὸ ἔτω
δέλω, και ἡ λοιπὴ κακοήθεια και ἀηδία, συ-
χνά· Αφροντισῶσι πάντων τῶν ἄλλων, και
μόνον περίπατοι και δέαι, εὐλισμὸς σώ-
ματος και ποικίλη τράπεζα αὐτῶν ἡ ἀσχο-
λία. Προβάσι δὲ μικρὸν τῇ ἡλικίᾳ, συμπρο-
βαίνουσι και αἱ κακοήθειαι αὐτῶν και συ-
νάουουσι, και τῆς σωματικῆς δυνάμεως
προσεδείσης, και κατὰ τῶν φύντων αὐτῶν
ἀφηνιάουουσι, και αἱ ὑπηνελαὶ ἔ σπάνια,
και ἡλικία ὀρδῶ λόγου ἔδεμία.

Τηνικαῦτα περὶ τὸ κοσμεῖν περιττῶς τὸ
σῶμα μᾶλλον σκεδάουουσι, πανία ἔξ ἄλλο-
δαπῆς και πόρρωθεν ἐρχόμενα ἀναζήτουουσι,
λίθου πολυτίμου, ἄλωπεκῶς και ἄλλας δο-
ραὺς ἔκ τῆ βορειοτάτου τῆς Ευρώπης, και

ἄλλα ἐξ ἄλλων· καὶ ἐδὲν αὐτοῖς ἔτω περι-
σπέδασον. Τύτοις ἔν ἐφωδιασμένοι, ἱμά-
τια ἐξ αὐτῶν ποικιλόχροα καὶ ἀνδρηρὰ ποι-
ῆνται, καὶ ὡσπερ ταῶ ἐξολισμένοι κωμι-
κῶς, καὶ τεθρυμμένοι δηλυπρεπῶς, ἐλαύ-
νσει διὰ τῆς ἀγορᾶς σοβῆντες μάλα καὶ
φρίσσοντες, ὑπερορῶντες πάντων, ὡς ὄν-
τες τάχα πάντων ὑπέρτεροι· τῶ ὄντι δὲ,
ἀμελῆντες τῆ ὄντος ἀνδρώπε, μηδὲν ἄλλ'
ἢ οἶκτος τυγχάνοντες, ῥυπαρὰν καὶ πολύ-
σπιλον ψυχὴν ὑπὸ λαμπρὰ καὶ ἀπαλὰ ἱμά-
τια κρύπτοντες· οἳ τε πατέρες ἀκόλυθα
καὶ ἔτοι ταῖς μυσαραῖς καὶ ἀπτροπαίοις
ἀρχαῖς αὐτῶν πράττοντες, ὡς ἀγαλμάτια
καὶ πάλληκας εἰς ὄψεως τέρψιν τὲς παῖδας
αὐτῶν ἀνατρέφοντες, πατρίδος μηδὲν
φροντίζοντες, βλέποντες τέρπονται καὶ γά-
ννται, καὶ ἔτως ἔτι μᾶλλον αὐτὲς τυφῆσι
καὶ διαφθείρουσι. Περιφρονῆσι τῆ μαθεῖν
τι δι' ἃ ἄξιοί ποτε ὑπηρέται πατρίδος ἔσον-
ται· εἰσὶ δὲ οἳ καὶ, δι' ὑπερβάλλοντα ἡλί-
διον τύφον, ἀλλότριον καὶ ἀπροσφυές καὶ
ἀνάξιον τῆς ἑαυτῶν καταστάσεως, τὸ μα-

δεῖν τι τῷ βίῳ τῶν ἀνδρώπων χρήσιμον
καὶ ἀναγκαῖον, νομίζουσιν.

Οἶδα ὅτι πρό τινων ἐνιαυτῶν ἔλληνας
καὶ λατίνες διδασκάλους τοῖς παισὶν οἱ πα-
τέρες μισθὸν ἤρξαντο· καὶ ποτε, περι-
εργείας χάριν, εἰς τὴν οἰκίαν τινὸς τῶν λε-
γομένων μεγάλων ἐπορεύθη, καὶ εἰς τὸ
τῆς διδασκαλίας δωμάτιον ἐμβὰς, ἤκουον
καθίσας τῶν λεγομένων. Παπαὶ τῆ πόν-
τε τῆς φλυρίας! οἷα τὰ ἀκρόμενα! Ερω-
τες Διὸς καὶ συχναὶ ἀποκοιτίαι, καὶ ἀλλό-
κοτοι μεταμορφώσεις, καὶ Ἡρας ζηλοτυ-
πία, καὶ Ἀρεὸς κλεψιγαμία, καὶ Ἀφρο-
δίτης δρύφεις καὶ φιλαρέσκειαὶ καὶ φίλτρα!
Ἐπειτα περιμείνας τι πλεῖον ἵνα τάχα
κρεῖσσόν τι καὶ σπευδαιότερον ἀκέσαιμι,
βαβαί! δάλασαν πάλιν φλυρίας εἶχον ὁ
ἄδλος τὰ ἀκέσματα, περιττὰς πάμπαν
ἐξηγήσεις περιττῶν παντάπασι λέξεων,
πραγματικὸν δὲ καὶ τρόφιμον ἕδὲ ἓν! Ἀλλ'
ἀντὶ τέτων ἀπάντων· ἔ γάρ ἀπὸ μύθων
πάντως· καὶ γὰρ καὶ τὸ μῦθος αὐτὸ ἐν-
ταῦθα ἀκρόμενον, ἀγανάκτησιν ἢ γέλωτα

διεγείρει· ἔδ' ἀπὸ ξηρῶν λέξεων καὶ παρομοίας φλυαρίας ἄρχεσθαι δεῖ πάντως πλάττειν καὶ δημιουργεῖν τὰς παιδας, τὴν ἐλπίδα καὶ βακτηρίαν τῆς πατρίδος. Ἀλλ' ἀντὶ τέτων ἀπάντων, λέγω, ἔ κάλλιον ἦν ἀπὸ τῶν περὶ ἡμᾶς αἰσθητῶν καὶ ἀπὸ τῆς ἀναγκαιότητος, ἀπὸ τῆς ὠφελείας, λέγω, καὶ βλάβης αὐτῶν τῆς διδασκαλίας ἄρχεσθαι, ἐν τῷ ὑπὸ τὰς ὄψεις πάντων ὑπὸ τῆς δημιουργῆς τεθέντι ἠνεωγμένῳ βιβλίῳ ἀναγινώσκοντας, καὶ μανθάνειν ἕτω τὰς παιδας εἰσαγομένους εἰς τὸν βίον, τίνι τρόπῳ κάλλιστα καὶ χρησιμώτατα, ἑαυτοῖς τε καὶ τῇ πατρίδι, τοῖς περὶ σφᾶς χρήσονται, καὶ τίνι τρόπῳ, ἀνασραφέντες εἰς ἑαυτὰς καὶ ἑτέρας ὑψηλοτέρας σχέσεις, τὸν κοινωνικὸν βίον ἀφορώσας, θεωρῶντες, ἄριστοι τῇ πατρίδι φανήσονται; Οὐ δεῖ ἕκαστον νέον, τῶν μέσων εὐπορῶντα, περὶ τέχνην τινὰ ἢ ἐπισημὴν ἰδιαίτερον σπευδάσαντα, ἐγκρατῆ ταύτης, ὅσον οἶόν τε, γενέσθαι, ἵνα ἕτως χρησίμος καὶ ἀναγκαῖος ἦ τοῖς πολίταις αὐτῆς καὶ τοῖς τρέφεσιν αὐτὸν κομῆ-

ταις καὶ θρέψουσιν, ἵνα μὴ ὡς κηφήν ἐν
κυνέλη ἢ τῷ κοινωνικῷ συστήματι;

Οἱ παῖδες τῶν ἀρχόντων ἐν Ἀβαρία τοι-
ῆτοι ὄντες, ὡς ἀνωτέρω εἶρηκα, λαυδάνου-
σιν ἑαυτὲς οἱ ἄδλιοι, ὡς πίδαοι κεχρυσω-
μένοι, μηδενὸς ἀλλ' ἢ ἀέρος ἐμπεπλησμέ-
νοι, ἐν τοῖς περὶ τῶν μεγάλων συμφερόν-
των τῇ πατρίδι βουλευτηρίοις καθεδόμενοι.

Οἰηθήσονται ἔτοι οἱ ἄδλιοι, περιττῶς
ἔτω καὶ κωμικῶς ἐξολισμένοι, καὶ καπνο-
σωλήνας μακρὰς καὶ διαλίδας καὶ ἀκρηλέ-
τρος πρὸ ἑαυτῶν τείνοντες, καὶ πώγωνα
τετημελημένον καὶ μυρόβρεκτον καθειμέ-
νοι, περὶ ἃ ὡς περὶ μέγα τι ἐξ ἀπαλῶν ὀνύ-
χων σπυδάζουσι, ἐρεῖν τι βαρὺ καὶ λόγῃ
ἄξιον, καὶ μὴ καθεδεῖσθαι ἀνεμώλια βιά-
ζοντες; Ἀδλιος ὁ ἡγεμὼν ὁ τέτοις ποτὲ εἰς
ὑπηρεσίαν χρησόμενος· ἀδλία καὶ ἡ πα-
τρις, καὶ φρεῦσαι πᾶσαι αἱ ἐλπίδες καὶ μά-
ταιαι· ἄδλιοι καὶ αὐτοί· ἦν γάρ τις ἐχθρὸς
ἐπέλθῃ, αὐτοὶ πρῶτοι ὡς πρόβατα κατα-
σφαγήσονται.

Σὺ, ὦ βασιλεῦ, τὰ τῶν κωνσταντινουπο-

λιτῶν πολυάριθμα στρατεύματα, δεκαπλάσια πρὸ τῶν σῶν ὄντα, ὀλοσχερῆ νικήσας, νίκην, ἔτρεψας εἰς φυγὴν, ὡς εἰ ἐκ γυναικῶν ἢ ἐκ λαγῶν ἦσαν συγκείμενα, καὶ διώκων, δρακί, τὸ λεγόμενον, βεργάρων, πρὸ τῆς μητροπόλεως αὐτῶν παρεγένε, τῆς περιφανεστάτης Κωνσταντινουπόλεως διὰ τὸν πλεονεκτήσιμον λεγομένης, ταπεινοτάτης δὲ τῷ ὄντι ἔσης, ὡς γυναῖκα καὶ ἐκ ἀνδρῶν περικλειέσης. Τηρικᾶτα, ὃ βασιλεῦ, ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ἐτύγγανον, ἔκατὰ τύχην ἐκεῖσε ἀφικόμενος, ἀλλ' εἰ ἀληθῆ εἶεν τὰ λεγόμενα περὶ αὐτῆς μαθεῖν ἐφιέμενος· πολλῶν γὰρ ἦκον δαυμαζόντων αὐτὴν καὶ βασίλισσαν τῶν πόλεων πομπικῶς καλέντων. Ἐστὶ μὲν ἐν ἡ Κωνσταντινούπολις πλεσσία καὶ πολυάνδρωπος, καὶ ἐν καλλίσῃ τοποθεσίᾳ κειμένη διὰ τὸ ἐμπόριον, διὰ τὰς τέχνας, διὰ τὴν εὐκολίαν τῶν πρὸς τὸ ζῆν, διὰ τὴν ἐν μέσῳ τῆς οἰκισμένης θέσει, διὰ τὰς δύο θαλάσσας, δι' ὧν εὐχερῆς ἡ ἐξαγωγή καὶ εἰσαγωγή, διὰ εὐγεῖας χώρας τῶν πέριξ, διὰ τὴν κρᾶσιν τοῦ κλίματος· ἐνταῦθα γὰρ

καὶ τὸ ψύχος ἀνεκτὸν, καὶ τὸ θάλαπος ἕδε-
ποτε πνικτικόν· ἐκ γὰρ τῆ Πόντε διὰ τῆ
Βοσπόρου, ὡςπερ διὰ πύλης ἠνεωγίας, ἀνρα
τις δέρας ῥέεσσα, κινῶ δαυμασίως τὸν
ἀέρα τῶν παραβοσπορίων.

Τοιαύτη ἕδεμία ἐτέρα πόλις ἐν τῇ Ευ-
ρώπῃ, ἥς τὰ πλείω μέρη περιεργείας χάριν
ἐώρακα, νῆ Δία γε, μετὰ πολλῆς ἀηδίας,
ῥυπαρῶς καὶ ληστρικῶς πως ὑπὸ τῶν ἀλα-
σόρων καὶ ἐπαράτων τελωνῶν ἐνοχλῆμενος.
Οἱ κάτοικοι σπιδάζεσι περὶ τὰς ἐπισήμας,
ὡς λέγεται· ἀλλ' ὁ ἰατρὸς τῆ βασιλέως
ἑβραῖος ἀλλότριός ἐσι καὶ σύρος τὸ γένος,
καὶ ἐντεῦθεν ἡ πρόοδος αὐτῶν εἰς τὰς ἐπι-
σήμας δήλη· ἐντεῦθεν καὶ ἐκ τῆ βίβ τῶν
κατοίκων, ἄβρῶς μάλᾳ καὶ δηλυπρεπῶς
βιέντων· ἡ γὰρ πόλις αὐτῶν ἕδεν ἕτερόν
ἐσιν ἢ δευτέρα Σύβαρις, ὅπε σχεδὸν ἐκά-
σῃν ἡμέραν, ἐορταὶ καὶ συμπόσια, ὅπε
πλήθος ἀργῶν ἀνδρώπων καὶ μηδὲν ποιέν-
των, καὶ ἀλητῶν, ὅπε οἱ κοινοὶ περίπατοι
καὶ αἱ ἀγυαὶ καὶ αἱ ἀγοραὶ πλήθεσιν ἐκά-